

ВИТРАТИ ВИРОБНИЦТВА І СОБІВАРТІСТЬ ПРОДУКЦІЇ

Кожен має знати собі ціну, і краще, коли вона наближена до собівартості!

*Суть собівартості продукції
і характеристика її видів*

*Індивідуальна
собівартість*

*планова
собівартість*

*виробнича
собівартість*

*очікувана
собівартість*

*фактична
собівартість*

*суспільна
собівартість*

*повна
собівартість*

За характером виникнення і функціональним призначенням усі витрати можна поділити на такі групи

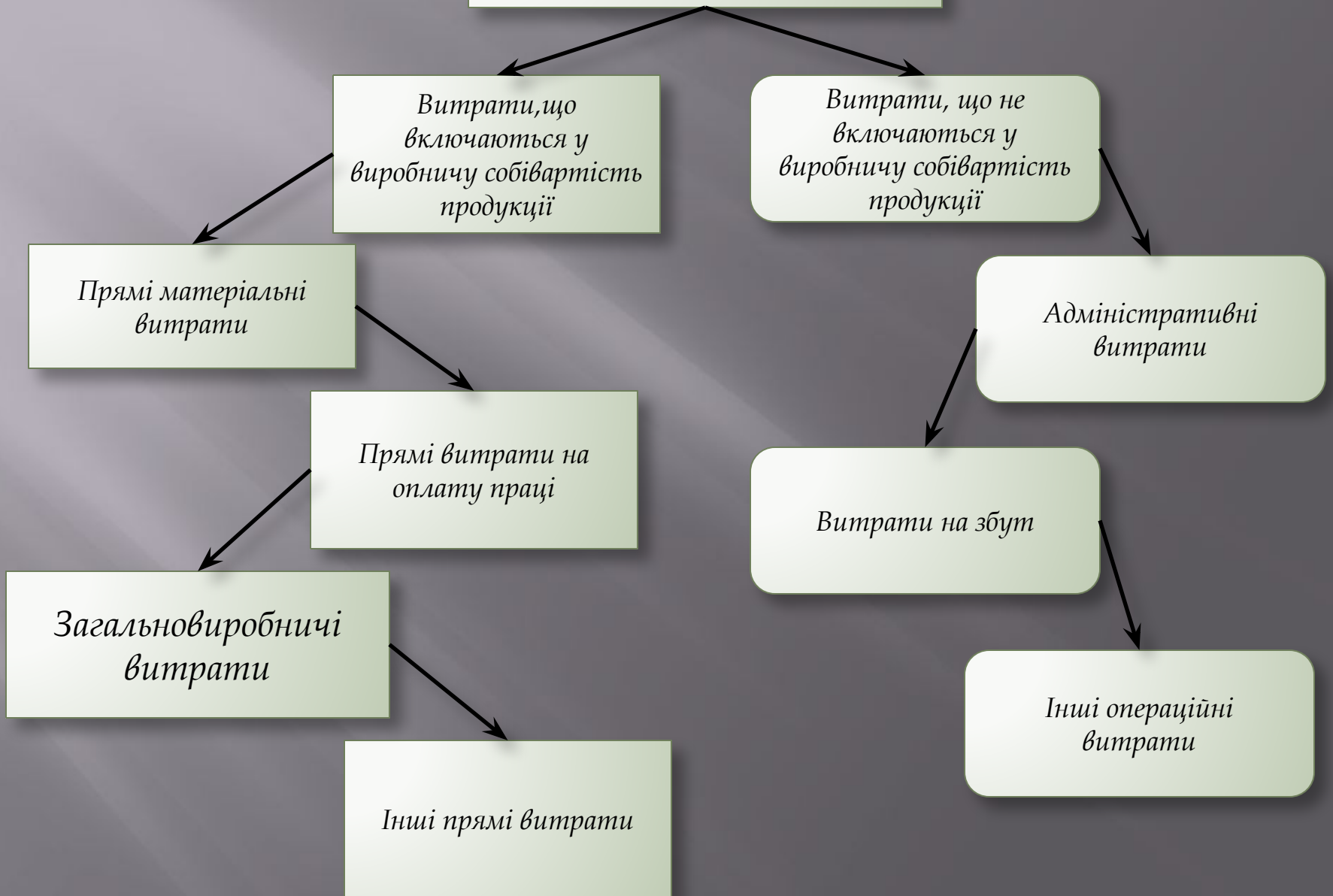
операційні
витрати

фінансові
витрати

витрати, що
виникають в
процесі звичайної
діяльності

надзвичайні
витрати

Операційні витрати

Групування операційних витрат за економічними елементами та статтями

відрахування на
соціальні заходи

витрати на
оплату праці

матеріальні
витрати

інші операційні
витрати

Прямі матеріальні витрати

*Прямі матеріальні
витрати у виробництві*

- вартість тих матеріальних ресурсів, які можуть бути безпосередньо віднесені до конкретного об'єкта витрат (продукції, робіт, послуг або виду діяльності підприємства)

*Прямі
витрати на
оплату праці*

- включають заробітну плату та інші виплати працівника

*інші прямі матеріальні
витрати*

- усі інші витрати, що можуть бути безпосередньо віднесені до конкретного об'єкта витрат

Загальновиробничі витрати

охоплюють досить широке коло витрат, зокрема витрати на управління виробництвом (оплата праці апарату управління цехами, бригадами, фермами, дільницями, відрахування на соціальні заходи і медичне страхування вказаного апарату, витрати на службові відрядження персоналу цехів, бригад тощо), амортизацію основних засобів загальновиробничого призначення, орендну плату за основні засоби та інші необоротні активи зазначеного призначення, витрати на вдосконалення технології й організації виробництва, витрати на опалення, освітлення, водопостачання та інше утримання виробничих приміщень і деякі інші витрати. Загальновиробничі витрати між окремими об'єктами витрат розподіляються пропорційно до суми прямих витрат (без витрат основних матеріалів: кормів, насіння, сировини).

Адміністративні витрати

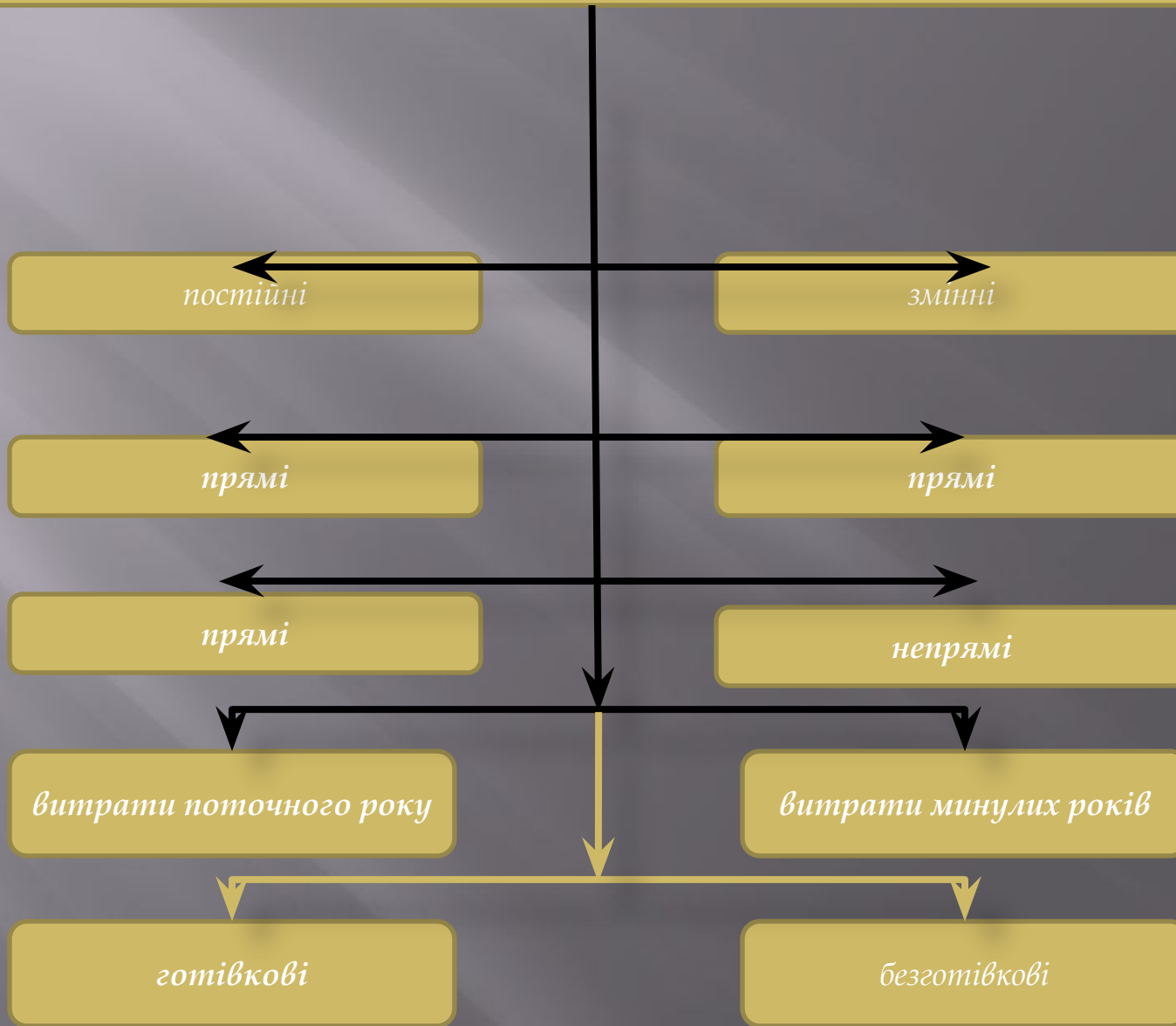
це такі загальногосподарські витрати, які спрямовані на управління підприємством в цілому та його обслуговування. Вони займають досить велику питому вагу серед операційних витрат, що не включаються до виробничої собівартості продукції. До складу адміністративних витрат відносять витрати на утримання апарату управління підприємством та іншого загальногосподарського персоналу; загальнокорпоративні витрати (представницькі витрати, витрати на проведення річних зборів тощо); витрати на утримання основних засобів, нематеріальних активів загальногосподарського використання; оплату юридичних, аудиторських та інших послуг; витрати на зв'язок, на відрядження апарату управління підприємством; витрати на врегулювання спорів у судових органах і деякі інші витрати.

Витрати на збут продукції

в умовах ринкової економіки ці витрати набувають особливого значення через дію відомого ринкового принципу: головне — не виробити товар, а його продати. Тому сума цих витрат тепер формується за рахунок не лише традиційних витрат, таких як наприклад, витрати на пакування і затарювання готової продукції, на її транспортування, перевалку і страхування, на утримання основних засобів, пов'язаних з реалізацією товару, а й витрат, що відіграють велику роль у просуванні готової продукції на ринок: витрат на рекламу і дослідження ринку, комісійні винагороди торговим агентам, продавцям фірмових магазинів та ін.

Класифікація витрат

Постійні та змінні витрати

- постійні (це такі витрати, що безпосередньо не змінюються при збільшенні або зменшенні масштабів виробництва в короткостроковому періоді);
- змінними (називають такі витрати, величина яких безпосередньо залежить від масштабів виробництва продукції. В рослинництві до таких витрат відносять вартість насіння, витрати на мінеральні добрива й отрутохімікати, на органічні добрива, паливно-мастильні матеріали, на технічний огляд і ремонт техніки, транспортні витрати на перевезення і доробку продукції, витрати на оплату праці найманих працівників і працівників підприємства, які виконують збиральні роботи і роботи, пов'язані з використанням ресурсів, що є елементом змінних витрат (наприклад, оплата працівників, які обробляють посіви отрутохімікатами).

Співвідношення фактор – продукт”

повний продукт (загальний фізичний продукт) — це загальний обсяг виробництва продукції, одержаний за деякого рівня витрачання ресурсу

середній продукт визначають діленням повного продукту на загальний обсяг ресурсу, що використаний для його одержання.

- *Визначення собівартості продукції тваринництва*

- Об'єктами визначення собівартості в тваринництві є основні види продукції. Зокрема, в скотарстві визначають собівартість молока, приплоду, приросту живої маси молодняка всіх вікових груп і дорослої худоби на відгодівлі, а також їх живої маси; у птахівництві — яєць, приросту живої маси і живої маси за відповідними віковими групами кожного виду птиці; в рибництві — собівартість мальків, цьоголіток, риби однорічного віку і товарної риби.

- *Визначення собівартості продукції рослинництва*

- Об'єктами розрахунку собівартості в рослинництві є різні види продукції, які одержують від кожної сільськогосподарської культури. Крім того, визначають собівартість незавершеного виробництва, що складається із собівартості сільськогосподарських робіт і вартості спожитих ресурсів для виробництва продукції рослинництва, які виконані (понесені) в поточному році під урожай майбутнього року.

- Обґрунтування шляхів зниження собівартості продукції :
  - послідовна інтенсифікація виробництва шляхом раціональної хімізації і докорінного поліпшення землі
  - впровадження прогресивних систем землеробства, науково обґрунтованих сівозмін і передової технології виробництва
  - впровадження у виробництво кращих сортів сільськогосподарських культур і порід тварин
  - , дотримання всіх вимог агротехніки і передових способів утримання тварин
  - зміцнення кормової бази тваринництва, дотримання зоотехнічних вимог при складанні раціонів щодо збалансованості протеїном, мінеральними речовинами, іншими поживними компонентами
  - удосконалення галузевої структури підприємств з орієнтацією на вимоги ринку, досягнення при цьому раціональної концентрації виробництва, що забезпечує краще використання ресурсів, більш швидке запровадження досягнень науки, техніки, передової практики

Висновок

істотного зниження собівартості продукції можна досягти завдяки вдосконаленню системи управління виробництвом і впровадженню наукової організації праці

розглянуті фактори зниження собівартості продукції окреслюють лише загальні напрями скорочення витрат на її виробництво

